

یاسای وهزارهتی رؤشنبیری

بهناوی خوای بهخشنده و میهره بان

بهناوی گهلهوه

ئهنجومهنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

ژماره ی بریار: ۳۶

میژووی بریار: ۱۹۹۲/۱۱/۱۶

«بریار»

به پێی ی حکومی برگهی (۱) له مادهدی (۵۶) ی یاسای ژماره (۱) ی سالی ۱۹۹۲ له سه ر پیشنیاری وهزیری رؤشنبیری وبریار له سهردانی ئهنجومهنی وهزیران، ئهنجومهنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق له دانشتیی رۆژی ۱۲/۱۱/۱۹۹۲ دا بریاری دهرکردنی ئه ی یاسایه ی دا:

یاسای ژماره (۱۱) سالی ۱۹۹۲

یاسای وهزارهتی رؤشنبیری

مادهدی یهکه م:

مه بهست له م وشانه ی خواره وه ماناکانی ته نیشتیانه:

- ۱- ههر تيم: ههر تيمی کوردستانی عێراق.
- ۲- وهزارهت: وهزارهتی رؤشنبیری ههر تيم.
- ۳- وهزیر: وهزیری رؤشنبیری ههر تيم.
- ۴- بریکاری وهزارهت: بریکاری وهزارهتی رؤشنبیری ههر تيم.

مادهدی دووهم:

وهزارهت به دیهتانی ئه م ئهرکانه ی له ئه مستویه:

- ۱- پاراستنی ره سه نایه تی ی رؤشنبیری کوردی و پیشخستنی به شیوه یه که له گه له به ها ره وهستی یه کانی کومه لگای کورده واری و ئامانجه کانی بزووتنه وه ی رزگار یخوازی کوردستانی وئاو اته دیوکراتی یه کانی وگه شه پیدانی گیانی گونجان ویرایه تی له نیوان کۆر وکالانی گه لی کوردستاندا بگونجی و به ستنی په یه ونده ی رؤشنبیری له نیوان گه لی کورد وگه لانی ناوچه که وجیهاندا.
- ۲- پشتگیری کردن وهاندانی بزووتنه وه ی دانان ووه درگی ران وبلاو کردنه وه له ههر تيمدا وبار یه ددانی نو سه ران وئه دده بیان وشاعیران و هونه رمه ندان به له چا پدان وبلاو کردنه وه ی به ره مه کانیان.

۳- دامه‌زrandنی ده‌زگایه‌ک بو‌چاپه‌مه‌نی ورۆژنامه‌گه‌ری و‌بلاو‌کردنه‌وه‌و دابه‌ش‌کردن.

۴- دامه‌زrandنی کتیب‌خانه‌یه‌کی نیشتمانی بو‌هه‌ریم.

۵- دامه‌زrandنی مه‌ل‌به‌ندیکی گشتی بو‌هونه‌ردکان.

۶- هاندانی به‌هه‌ری ئه‌ده‌بی و‌هونه‌ری و‌زانستی و‌هه‌رزشی خولقی‌نه‌ری لاو.

۷- بایه‌خدائیکی بابه‌تی به‌رۆش‌نبیری مندال‌ به‌ئه‌ده‌ب و‌هونه‌ره‌وه.

۸- پشت‌گیری کردن و‌هاندانی بزووتنه‌وه‌ی شانۆگه‌ری و‌هونه‌ره‌ میلی‌یه‌کان و‌پیشه‌سازی سینه‌مای کوردی.

۹- پشت‌گیری کردن و‌هاندانی یه‌کیتی و‌ریک‌خراو و‌بانو و‌تیپه‌ رۆش‌نبیری و‌ئه‌ده‌بی و‌هونه‌ری و‌زانستی یه‌کان.

۱۰- سازدانی میه‌ره‌جان و‌دیدار و‌کوۆری رۆش‌نبیری و‌ئه‌ده‌بی و‌هه‌رزشی و‌ریک‌خستنی پیشان‌گای هونه‌ری شیوه‌کاری.

۱۱- بو‌وژاندنه‌وه‌ی سامانی نه‌ته‌وایه‌تی ی میلی‌ له‌گشت بو‌اره‌کانی دا(ئه‌ده‌ب هونه‌ره‌، پیشه‌ میلی‌ یه‌کان) و‌دامه‌زrandنی ئه‌نتیکه‌خانه‌ی تاییه‌تی بو‌یان و‌پشت‌گیری و‌فراوان‌کردنی ئه‌وانه‌ی هه‌ن.

۱۲- گه‌ران بو‌دۆزینه‌وه‌ی شوینه‌واره‌کان و‌پاراستنیان و‌هه‌رگرتنه‌وه‌ی ئه‌وانه‌ی له‌ده‌ره‌وه‌ی هه‌ر‌تیمان و‌دامه‌زrandنی ئه‌نتیکه‌خانه‌یه‌کی نیشتمانی و‌ ئه‌نتیکه‌خانه‌ی ناو‌خۆبی بو‌یان و‌پشت‌گیری و‌فراوان‌کردنی ئه‌وانه‌ی هه‌ن.

۱۳- ده‌رکردنی رۆژنامه‌یه‌ک که‌بیتته‌ ئۆرگانی حکومه‌تی هه‌ریم.

۱۴- دامه‌زrandنی چه‌ند ئیزگه‌یه‌کی رادیۆ ته‌له‌فزیۆن.

۱۵- دامه‌زrandنی ئازانستیکی ده‌نگ و‌باس.

۱۶- پشت‌گیری کردن و‌هاندانی بزووتنه‌وه‌ی و‌هه‌رزشی و‌که‌شفی و‌لاوان له‌ هه‌ر‌تیمان.

ماده‌ی سێ یه‌م:

۱- و‌ه‌زیر سه‌رۆکی بالای و‌ه‌زاره‌ته‌وه‌ و‌به‌رپرسیاره‌ له‌ رۆ نیشاندانی له‌کاره‌کانیدا

و‌سه‌ره‌رشتی و‌چاودێری کردنی چالاک‌ی یه‌کان‌ی هه‌رله‌ویشه‌وه‌ ئه‌و بریار و‌فه‌رمان و‌رێنمایی یانه‌ ده‌رده‌چن که‌ په‌یوه‌ندیان به‌ ئه‌رکه‌کان‌ی و‌ه‌زاره‌ت و‌ده‌زگاکانی یه‌وه‌ له‌رووی یاسایی و‌ به‌رتوبه‌ردن و‌هونه‌ری یه‌وه‌ هیه‌ له‌چوار چێوه‌ی ئه‌م یاسا‌و په‌یره‌و رێنمایی یه‌ کارپێکراوه‌کان‌ی تر‌دا. هه‌ره‌کو‌و له‌به‌رده‌م ئه‌نجومه‌نی و‌ ده‌زیران‌دا به‌و مانایه‌ی که‌ ئه‌ندام‌یک‌ی هاو‌به‌شیتتی به‌رپرسیاره‌.

۲- بریکاری و‌ه‌زاره‌ت ئه‌و ئه‌رکانه‌ به‌جێ دێنن که‌وه‌زیر بو‌یانی دیاری ده‌کا.

ماده‌ی چواره‌م:

و‌ه‌زاره‌ت له‌م دام و‌ده‌زگا‌و به‌رتوبه‌ریتتی یانه‌ پێک‌دی:

۱- نووسینگه‌ی و‌ه‌زیر.

۲- نووسینگه‌ی بریکاری و‌ه‌زاره‌ت.

۳- به‌رتوبه‌ریتتی گشتی دیوان‌ی و‌ه‌زاره‌ت که‌له‌م به‌رتوبه‌ریتتی یانه‌ پێک‌دی:

۱- به‌رتوبه‌ریتتی ئی‌داره‌و که‌سان.

- ب- بهریتوبه ریتی ی ژمیریاری وپیداچونه وه.
- ج- بهریتوبه ریتی ی نه خسه دانان و به دواداچون.
- د - بهریتوبه ریتی په یو نندی.
- ه - دایره دی قانونی.

۴- بهریتوبه ریتی ی گشتی روشنبیری وهونه ر که له م بهریتوبه ریتی یانه پیکدی:

- ا - بهریتوبه ریتی ی دانان ووه رگیران و بلا وکر دنه وه.
- ب- بهریتوبه ریتی ی هونه ره شیوه کاری یه کان.
- ج- بهریتوبه ریتی ی سینه ماوشانو.
- د - دایره دی روشنبیری مندا.
- ه - بهریتوبه ریتی ی هاندانی زانستی.
- و- بهریتوبه ریتی ی سامانی میلی.
- ز- بهریتوبه ریتی ی لیکولینه وهی ناواز و موسیقا.
- ح - بهریتوبه ریتی ی روشنبیری تورکمانی.
- ط- بهریتوبه ریتی ی روشنبیری ناشووری.
- ی- بهریتوبه ریتی یه کانی روشنبیری له پاریزگاکانی هه ریمدا.
- ک- خانای جل و بهرگی کوردی.

۵- بهریتوبه ریتی ی گشتی شوینه واره کان که بهریتوبه ریتی یه کانی شوینه واری پاریزگاکانی هه ریمی پیوه دبه سترینه وه.

- ۶- بهریتوبه ریتی ی گشتی ی راگه یان دن که له م بهریتوبه ریتی یانه پیکدی:
- ا - بهریتوبه ریتی ی رادیو ته له فزیون.
- ب- بهریتوبه ریتی ی نازانسی دنگ و باسی کوردستان.

- ۷- بهریتوبه ریتی ی گشتی ی ودرزش و لاوان که بهریتوبه ریتی یه کانی ودرزش و لاوانی پاریزگاکانی هه ریمی پیوه دبه سترینه وه.
- ۸- دهزگای چاپه مه نی وروژنامه گه ری و بلا وکر دنه وه و دابه شکردن که به پیی ی پهیره ویکتی تاییه تی داده مه زرتیری.

مادده ی پتتجم:

وهزیر بوی هه یه لیژنه ی هه همیشه بی وکاتی به مه به سستی به دی هینانی نه و نه رکانه پیکبیتی که له مادده (۲) ی نه م یاسایه دیاری کراوون.

مادده ی شه شه م:

یه که م: قه واره دی ریک وپیکتی ی وده زارده وده سه لاته کانیا ن پیروه ویکتی تاییه تی دیاری ده کرتین.

دوه م: وهزیر بوی هه یه له کاتی پیوستندا، بهریتوبه ریتی و به ش ولقی نوی پیک بهیتی.

ماددهی ههوتهم:

وهزیر بۆی ههیه ههندی له دهسه لاته کانی خۆی به سه رهۆکی دایه ره سه رهکی یه کانی وه زاردهت بسپیترئ.

ماددهی ههشتم:

ئهو یاساو بریارو پهیرهوو رینماییی یانهی تایبهتن به رهۆشنییری وهونهرو وه رهزش ولاوانه وه له حوکمه تی ناوهندی یه وه ده رجوون، وه هاداده نرین که له کاریت کردندا ده بن تا وه خستی ده رکردنی ئهوانه ی جیگه یان ده گرنه وه یا هه لده وه شینرینه وه به مەرجهی له گه ل ئاواته کانی گه لی کوردستان و حوکمه کانی ئه م یاسایه دا ناکۆک نه بن.

ماددهی نۆیه:

ده بی وه زیره په یه وه ندره کان حوکمه کانی ئه م یاسایه جی به جی بکه ن.

ماددهی دهیه:

ئه م یاسایه له رهۆژی بلا و کردنه وه یه وه له رهۆژنامه ی ره سمیدا کاری پی ده کری.

مهژاد احمد عزیز ناغا

و/سه رهۆکی نه نجومه نی نیشتمانی کوردستانی عیراق

«هۆیه کانی ده رکردنی ئه م یاسایه»

له بهر ئه و ماوه دوو ره درتژی که گه لی کورد و که مه نه ته وایه تی یه کان له کوردستاندا دوو چاری چه وساندنه وه ی رهۆشنییری و خنکاندن نی نایدولۆجی و کوشتنی گیانی خولقاندن و ته قه لای شیواندن ی میژوو ی رهۆشنییری و سپنه وه ی شیوازی ئاواته نه ته وایه تی یه کانی بو بوون به تایبه تیش که ئیستا وا هه لیکی میژوو یی هه لکه و تووه تا گه لی کوردستانی عیراق به دیموکراتیه ت و هه لیزاردنی نوینه ره کانی بۆ په ره مانیک ی دیموکراتی و پیکه پینانی ئه نجومه نی وه زیرانی خۆی شاد بی، ئینجا له بهر پتیوستی ی بوونی وه زاره تیک که بایه خ به رهۆشنییری و راگه یاندن و بلا و کردنه وه وهونه رو وه رهزش و هه ر کاروباریک بدا که په یه وندی به م ئه رکه جۆزا و جۆرانه وه هه بی، ئه م یاسایه ده رکرا.